

Stand van zaken regiolijs en regiolijsers Zuid- Kennemerland

Hans Groot

Wereldlijsten, Nederlandse lijsten, Noord-Hollandlijsten, jaarlijsten, maandlijsten, huis- en tuinlijsten, zelf-ontdek-lijsten en, ja, regiolijsen. Veel vogelaars hebben wat met lijstjes. Ik in ieder geval wel. Hoewel ik niet overal vogelijsten van bij hou, ben ik sinds het uitkomen van onze Avifauna zeer geïnteresseerd in de regiolijs van Zuid-Kennemerland. De indrukwekkende totaalijst van in ons gebied waargenomen vogelsoorten in ogenschouw nemend besloot ik mijn eigen lijst eens op te gaan stellen. En vervolgens vroeg ik anderen, onder andere via Fitis, dat ook te doen, om mijn aantal eens met dat van anderen te vergelijken. In dit artikel wordt de tussenstand van deze competitie van regiolijsers gegeven. Om een en ander in een breder kader te plaatsen, wordt ook een eerste update gegeven van de in ons werkgebied waargenomen vogelsoorten. Het is mijn bedoeling om voortaan in iedere eerste Fitis van het jaar een jaaroverzicht te geven van de interessantste ontwikkelingen in onze regiolijs en een tussenstand van de regiolijsers.

Ranglijst regiolijsers

Om een eerlijke competitie tussen de regiolijsers mogelijk te maken zijn spelregels nodig. Want, zoals het geweten van vogelend Zuid-Kennemerland onlangs verkondigde: "competitie heeft als doel vergelijken en regels hebben als doel een eerlijke vergelijking mogelijk te maken". Nou, het afspreken van eenduidige regels met de deelnemers was bepaald geen sinecure. Vooralsnog heb ik, als initiatiefnemer, besloten om de landelijke telregels van de zogenaamde Club 450 i.o. te volgen. Deze club bestaat uit een aantal vooraanstaande Nederlandse vogelaars, die hun regels hebben gepubliceerd in bulletin 1 van de Club 450 i.o. uit 1995. Deze regels komen kortweg op het volgende neer:

- Een geval is telbaar wanneer de vogel op het moment van waarnemen in leven was en zich, ongeacht de positie van de waarnemer, op of boven Nederlands (lees Zuid-Kennemerlands, HG) grondgebied of het Nederlands (idem) deel van het Continentaal Plat bevond.

- Gevallen van soorten die beoordeeld dienen te worden (door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA, HG) zijn slechts telbaar indien zij aanvaard zijn door de CDNA.
- Indien de beoordeelstatus (van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna, HG) van een soort verandert, dan is de status die de soort had op het moment van waarnemen doorslaggevend voor de telbaarheid van een geval.
- Een vangst is telbaar, mits de waarneming is gedaan op de kalenderdag na de vrijlating of daarna, of op de kalenderdag van vrijlating mits tenminste 1 km van de plaats van vrijlating.

Toepassing van deze regels leidt tot de volgende tussenstand per 20 augustus 2000. Tussen haakjes is de plaats op de vorige ranglijst (Fitis (35) 4: 190-191) vermeld; - betekent nieuwkomer.

Tabel 1. Stand regioliijsters Zuid-Kennemerland per 20 augustus 2000.

1. Arnoud van den Berg	289	(2)
2. Hans Groot	288	(1)
3. Edward van IJzendoorn	285	(-)
4. Ferdy Hieselaar	284	(5)
5. Klaas Eigenhuis	282	(-)
Evert van Huijssteeden	282	(3)
Jan Mulder	282	(-)
8. Roy Slaterus	279	(6)
9. Steve Geelhoed	278	(4)
10. Amon Gouw	272	(8)
Berry van den Hoorn	272	(6)
12. Pim de Nobel	269	(9)
13. Eef Kieft	265	(-)
14. Pieter Thomas	263	(10)
15. Han Buckx	262	(10)
16. Guido van Leeuwen	256	(12)
17. Paul Tak	253	(-)
18. Johan Stuart	244	(-)
19. Pieter van Eijk	239	(15)
20. Marianne Willems	236	(13)
21. Martin Hin	233	(14)
22. Freerk Hijlkema	190	(-)

De meeste mensen zijn er in soortenaantal op vooruitgegaan; sommigen verliezen echter enige soorten. Zo stond ikzelf in het vorige overzicht op 289 en nu op 288, ondanks nieuwe aanwinsten als Amerikaanse Wintertaling, Monniksgier en Waterrietzanger. Dat komt door het streng

hanteren van de telregels, waardoor ik enkele nooit bij de CDNA ingediende gevallen niet langer mag handhaven.

Bovenin hebben Arnoud van den Berg en ondergetekende (helaas) stui-vertje gewisseld. Verder doet Ferdy Hieselaar prima zaken door maar liefst 8 nieuwe soorten aan zijn lijst toe te voegen en daarmee van de vijfde naar de vierde plaats te stijgen. Hiermee blijft hij net de oudgediende nieuwe binnenkomers Klaas Eigenhuis en Jan Mulder voor. Klaas, overigens wel de nummer 1 van Nederland, heeft vroeger actief gevogeld in de regio en pikt nu ook nog regelmatig de leuke soortjes bij ons mee. Hij had een serieuze "blocker" op de rest van de deelnemers kunnen hebben, als hij vroeger wat minder blauw was geweest. Toen Klaas in het najaar van 1964 hoorde dat er een Steppehoentje in de AW-duinen zat, is hij hier naar op zoek gegaan. Hij zag wel enkele mannen met verrekijkers op een duintop staan, maar durfde zich daar, jong broekie als hij was, niet bij te voegen. Hij probeerde de vogel zelf te vinden, hetgeen spijtig voor hem niet lukte.

Pieter van Eijk is door de toevoeging van 20 soorten niet langer de lantaarndrager. Dankzij hem konden veel deelnemers de Amerikaanse Wintertaling op hun regio- of zelfs Nederlandse lijst bij schrijven. Een goede soort die hij op ieder ander voor heeft is de Woudaap, die hij samen met Adriaan Dokter begin augustus in de AW-duinen waarnam. Van deze jongeman zullen we in de toekomst (hopelijk) nog veel gaan vernemen. De rode lantaarn is nu overgenomen door Freerk Hijlkema, maar die vogelt zegge en schrijven pas ruim een jaar in de regio, dus afgezet tegen aantal vogeljaren is hij op dit moment de absolute koploper.

De Matkop, in grote delen van het land een algemene soort, blijft voor diverse mensen toch een lastige soort. Maar 71% van de deelnemers heeft hem op zijn lijst staan. Arnoud van den Berg heeft voor deze soort de uitlaatroute van zijn hond al gewijzigd naar de vochtige polderbosjes; vooralsnog zonder resultaat. Meldde ik de vorige keer nog dat de Roodmus slechts op de lijstjes van vier mensen voorkwam (toen ruim 26%), door het luidruchtige zingende exemplaar bij het Kennemermeer in juni dit voorjaar is daar verandering gekomen (nu ruim 71% van de deelnemers).

Veranderingen in de regiolijs van Zuid-Kennemerland

In de Avifauna (Geelhoed et al, 1998) staat dat er tot en met 1994 in de regio van de VWG 342 vogelsoorten zijn vastgesteld. Hierbij zijn echter acht exoten gerekend die veelvuldig in Zuid-Kennemerland worden gezien, maar nog niet tot de Nederlandse avifauna worden gerekend (Van

den Berg & Bosman, 1999). Het gaat om Zwarte Zwaan, Nijlgans, Carolina-eend, Mandarijneend, Fazant, Stadsduif, Halsbandparkiet en Geelvleugelara. Dus het is zuiver om het aantal van 334 soorten in Zuid-Kennemerland anno 1994 aan te houden. Inmiddels zijn daar tot en met juli 2000 11 soorten bijgekomen, wat de teller op 345 soorten brengt. Hier zit wel een addertje onder het gras: zes nieuwe soorten betreffen zogenaamde splits, vogelsoorten die oorspronkelijk als ondersoort werden beschouwd, maar nu de volledige soortstatus hebben verworven. In onderstaand tabelletje staat aangegeven om welke soorten het gaat (inclusief een literatuurverwijzing).

Tabel 2. Vogelsoorten nieuw voor de regio van de VWG Zuid-Kennemerland vanaf 1 januari 1995.

Soort	Plaats en datum	Bron
Monniksgier	Ijmuiden e.o. & AW-duinen juli-augustus 2000	Fitis 36(3)
Steppekievit	Vereenigde Binnenpolder juni-augustus 1998	Van den Berg & Bosman 1999
Middelste Bonte Specht	Huis te Vogelenzang 3-19 mei 1997	Van den Berg & Bosman 1999
Pallas' Boszanger	Vinkenbaan Kennemerduinen 14 oktober 1996	Van den Berg & Bosman 1999
Raddes Boszanger	Vinkenbaan AW-duinen 12 oktober 1996	Van den Berg & Bosman 1999
Splits:		
Amerikaanse Wintertaling		
Pontische Meeuw		
Engelse Kwikstaart		
Noordse Kwikstaart		
Rouwkwikstaart		
Grote Barmsijs		

Tot slot: doe ook mee! In de eerste plaats is het zinvol om bij te houden welke soorten en wanneer in het werkgebied van onze VWG zijn waargenomen. Zo is het mogelijk om regelmatig de regiolijs van Zuid-Kennemerland te herzien. En zo de veranderingen in onze regionale avifauna te volgen. Verder is het gewoon leuk om zelf bij te houden hoeveel van deze soorten je zelf hebt gezien. Want vogelen en leuke soorten in je eigen gebied zien vind ik het meest bevredigend.

Ik wil mensen die dit nog niet hebben gedaan oproepen om hun lijst door te geven met door hen in het werkgebied van onze VWG waargenomen vogelsoorten. Een invullijst is op papier of digitaal bij mij aan te vragen. Het voordeel van het doorgeven is dat we beter inzicht hebben in wat wie in de regio heeft waargenomen en we elkaar adequater kun-

nen waarschuwen als er in de buurt een nieuwe regiosoort zit. Bel of mail me. Rest een woord van dank voor de mensen die hun regiolijs aan mij hebben doorgegeven.

Literatuur

- Berg, A.B. van den & Bosman, C.A.W., 1999. Zeldzame vogels van Nederland. GMB Uitgeverij, Haarlem/Stichting van de KNNV, Utrecht.
- Geelhoed, S., Groot, H., Huijssteeden, E. van, Leeuwen, G. van & Nobel, P. de (red), 1998. Vogels in het landschap van Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer. Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland/KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Groot, H., 1999. Regiolijs in Zuid-Kennemerland. Fitis 35(4): 190-191.

Hans Groot, Bloemendaalseweg 7B, 2061 CA Bloemendaal
023-5256335, hgroot@hotmail.com



Labeletapuit was zeer recent (na 20 augustus dus nog niet verwerkt in dit artikel) één van de spectaculaire nieuwe soorten voor de regio en is door slechts twee regiolijs niet gezien. Arnoud van den Berg.